

Oponentský posudek na diplomovou práci

Československá výcviková, periodická a hraná armádní filmová tvorba a filmy zahraničního původu v československé armádě 1951-1960

Milan Hrubý

164 s. textu, 13 s. rejstříků

Studentské práce zabývající se dějinami filmu bývají často produktem zaujatého nadšení, potýkajícího se s předmětnou materií způsobem, jenž ve výsledku končí v lepším případě encyklopedickým přehledem vybrané a shlédnuté tvorby bez analytických ambicí či rozměru. Je mi potěšením konstatovat, že obavy, jež mne při pohledu na titul práce Milana Hrubého v tomto kontextu zachvátily, byly zcela neopodstatněné a jeho diplomová práce představuje jeden z nejlepších textů, jež jsem měl možnost na této úrovni oponovat.

Autor si za objekt své analýzy (a toto slovo je zde na místě) zvolil historiky vesměs ignorované, o to však nosnější téma československé armádní filmové produkce v období 50. let 20. století. Ve svém úsilí zde navazuje na svůj dřívější bakalářský text, věnovaný tvorbě dokumentární, a pozornost proto směřuje selektivně na filmy hrané, dlouho- i krátkometrážní, výcvikové a osvětové, resp. na filmová periodika a přehledově i na import filmové produkce ostatních armád formující se Varšavské smlouvy. V tomto kontextu by přitom jistě stálo za úvahu text diplomové práce o části věnované dokumentárnímu filmu do budoucna doplnit, čímž by vznikla vysoce zajímavá přehledová studie – dosavadní sekundární literatura, s níž se autor více než zdárně vyrovnává, se totiž armádnímu filmu věnuje buďto okrajově, nebo z jiného úhlu pohledu, zatímco autorovi se tematiku daří postihnout v její komplexnosti a téměř by se chtělo říci každodennosti.

Primárním zdrojem autorova studia byly filmové materiály uložené ve sbírkách VHÚ, doplněné o prameny nacházející se ve VÚA, NA, a také o zajímavé a kontext zajímavě dokreslující vzpomínky některých ze slavnějších přímých aktérů. Výsledkem studia těchto pramenů je veskrze plastický, realisticky podaný obraz armádní filmové tvorby v padesátých letech, v jehož rámci autor pod nánosy dobově podmíněné ideologické propagandy (ovládající především oblast dlouhometrážních filmů a filmová periodika, ale částečně i výukovou a osvětovou krátkometrážní tvorbu) nachází celou škálu forem i obsahů reflektující (jak vhodně poukazuje) jak politicko-kulturní vývoj Československa v 50. letech, tak i utilitární potřeby lidové armády (viz Bojová technika kapitalistických armád; jen poznámka – autor zde poukazuje na výrazně patrný nedostatek ideologie, s čímž by se ovšem dalo polemizovat s odkazem na samotný název, který ideologickému vidění světa vcelku odpovídá) a místy kupodivu dokonce i na tvůrčí úsilí autorů, a to nejen v oblasti formální, ale i obsahové (Vlášilova Skleněná oblaka z r. 1957). Zde je třeba ocenit, že autor nepodlehli nabízejícímu se zjednodušení armádní tvorby na „komunistickou totalitní propagandu“, a přistupuje k látce otevřeněji než je běžně obvyklé. Na druhou stranu je otázkou, zda některá jeho tvrzení v závěru (který je opravdu a skutečně Závěrem jak má být, což je bohužel poslední dobou ve studentských textech jev téměř nevidaný) nejdou ve snaze revidovat stereotypní obraz ČSR v 50. letech až příliš daleko (jakkoliv se citovaná tvrzení o umělecky „nejsvobodnější zemi“, s nimiž autor zřejmě souhlasí,

týkají spíše 60. let). To je ovšem prostor pro polemiku, kterou by měl každý kvalitní text otvírat, což se Milanu Hrubému jistě daří.

Daří se mu tak navíc velice kultivovaným textem na více než odpovídající jazykové úrovni a s minimem formálních nedostatků (přeživší šotek na s. 20, „Ota Sklenčka“, pak ční o to více). I z tohoto důvodu mohu práci Milana Hrubého s potěšením doporučit k obhajobě.

V Olomouci 2. 6. 2016

Jiří Hutečka, Ph.D.